

การศึกษาการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยพยาบาล
สังกัด กระทรวงสาธารณสุข ภาคกลาง

นาง นุบผา สุขเสริม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-333-077-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF ACADEMIC SERVICES OF NURSING COLLEGES UNDER THE
JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH , CENTRAL REGION**

MRS. UBPHA SUKSERM

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Education**

Program of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-333-077-1

**บุบผา สุขเสริม : การศึกษาการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวง
สาธารณสุขภาคกลาง (A STUDY OF ACADEMIC SERVICES OF NURSING COLLEGES
UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH, CENTRAL
REGION)**

อ.ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชฎาภรณ์ มุลกิลป์ : 151 หน้า . ISBN 974-333-077-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ภาคกลาง เปรียบเทียบทัศนะต่อการบริการวิชาการ แก่สังคมระหว่างอาจารย์พยาบาล พยาบาลวิชาชีพและประชาชน และกำหนดแนวทางการบริการวิชาการแก่สังคมกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร 14 คน อาจารย์พยาบาล 43 คน พยาบาลวิชาชีพ 243 คน ประชาชน 67 คน และผู้เชี่ยวชาญ 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันและปัญหา และแบบสอบถามทัศนะอาจารย์พยาบาล พยาบาลวิชาชีพและประชาชน ที่มีความเที่ยงเท่ากับ 0.85 และ 0.91 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริการวิชาการแก่สังคม

1.1 สภาพปัจจุบัน วิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งมีการกำหนดนโยบายและแผนงาน โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน กลุ่มเป้าหมายที่ให้บริการมากที่สุด คือ กลุ่มประชาชนและให้บริการไม่จำกัดท้องถิ่นทั้งในเขตและนอกเขตที่วิทยาลัยตั้งอยู่ เนื้อหาที่ให้บริการมากที่สุด คือ การพยาบาลผู้สูงอายุ วิธีการดำเนินงาน วิทยาลัยจัดดำเนินการเองและร่วมมือกับสถาบันอื่น งบประมาณที่ใช้ส่วนใหญ่เป็น งบประมาณของวิทยาลัยพยาบาล และวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่งมีการประเมินผลในด้านบริการวิชาการแก่สังคม

1.2 ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ อาจารย์มีภาระงานมาก รองลงมา คือ ขาดการประสานงานทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน และการประเมินขาดความต่อเนื่อง

2. ทัศนะของอาจารย์พยาบาลต่อการบริการวิชาการแก่สังคม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนทัศนะของพยาบาลวิชาชีพและประชาชนอยู่ในระดับมาก

3. อาจารย์พยาบาลกับพยาบาลวิชาชีพมีทัศนะต่อการบริการวิชาการแก่สังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. อาจารย์พยาบาลกับประชาชนมีทัศนะต่อการบริการวิชาการแก่สังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. แนวทางการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยพยาบาล แบ่งได้เป็น 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ บุคลากร งบประมาณ ประเภทกิจกรรมที่ให้บริการ และการประเมินผล

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา..... พยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา..... 2542

ลายมือชื่อนิติ..... มนตา สุขเสริม
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

: MAJOR NURSING EDUCATION
KEY WORD: ACADEMIC SERVICES/PRESENT CONDITION AND PROBLEMS / ATTITUDES

BUBPHA SUKSERM : A STUDY OF ACADEMIC SERVICES OF NURSING COLLEGES
UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH, CENTRAL
REGION. THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. PICHAYPORN MOOLSIPA, Ph.D. 151 PP.
ISBN. 974-333-077-1

The purposes of this study were to explore the present condition and problems of academic services of nursing colleges under the Jurisdiction of the Ministry of Public Health, central region, to compare the attitudes of academic services among the nurse instructors, professional nurses and local citizens, and to determine directions for academic services. The sample consisted of 14 nurse administrators, 43 nurse instructors, 243 professional nurses, 67 local citizens and 6 experts in academic services. The research instruments were a set of structured interview regarding the present condition and problems and two sets of questionnaires eliciting the attitudes of the nurse instructors, professional nurses and local citizens with reliability coefficients of 0.85 and 0.91 respectively. Data were analyzed using frequency tabulations, percentage, mean, standard deviation, t-test statistics and content analysis.

The research findings and results were as follow :

1. The present condition and problems of academic services.

1.1 As regards the present condition of academic services in every college was found that the academic policy and planning were by the committee. The target of the services was it aimed at the people those also who lived in the district and outside the district where the each college is located. Geriatric nursing was needed the most. The existing services were implemented by the nursing college itself and some by the co-operation of other organizations. Most of the budget was from the colleges. All academic services in every nursing college were evaluated.

1.2 The problems found most were that the nurse instructors had a heavy load. The other problems were poor coordination both in and out of the organization, and lack of continuing evaluation.

2. Nurse instructors had the highest level of positive attitudes toward the college academic services. Professional nurses and local citizens had the high level of positive attitudes towards the college academic services.

3. There were statistically significant differences between the mean scores of the attitudes of nurse instructors and professional nurses at the .05 level.

4. There were statistically significant differences between the mean scores of the attitudes of nurse instructors and the local people at the .05 level.

5. There were five main direction of academic services of nursing colleges, namely management, personal, budgeting, types of activity of services and evaluation.

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์

สาขาวิชา พยาบาลศึกษา

ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต..... มพธ 54/33ม

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิชญากรณ์ มูลศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดต่างๆ ในการวิจัย มาด้วยดีตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิสาร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล และคณาจารย์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลและพยาบาลวิชาชีพ และกลุ่มตัวแทนประชาชน ในเขตภาคกลาง ผู้ช่วยวิจัยทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย ขอขอบคุณ นาย ปรีชา แจ่มวิถีเลิศ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล ขอขอบคุณสถาบันพระบรมราชชนกที่ให้เงินสนับสนุนการวิจัยบางส่วน และขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ

ขอขอบคุณ นาย เสริมศักดิ์ ค.ช. ภาณุ ค.ช. ปารุกส์ สุขเสริม พี่ ๆ และหลานๆ ทุกคน ที่ห่วงใยเป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือจนสามารถบรรลุความสำเร็จมาได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ขอกราบรำลึกถึงพระคุณบิดา-มารดา ครู อาจารย์ ด้วยคุณงามความดีทั้งหลายและคุณประโยชน์จากงานวิจัยเล่มนี้ขอมอบให้แก่ท่าน ลูกศิษย์และผู้ร่วมวิชาชีพ

บุบผา สุขเสริม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 ปัญหาการวิจัย.....	5
1.4 แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	6
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 การบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษา.....	11
2.2 การบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ภาคกลาง	28
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการแก่สังคม.....	32
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	40
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	92
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	95

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	99
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	102
รายการอ้างอิง.....	105
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ราชนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	113
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	117
ภาคผนวก ค หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	120
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	124
ประวัติผู้วิจัย.....	151

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของวิทยาลัยพยาบาล จำแนกตามหลักสูตรที่เปิดสอน จำนวนปีที่เปิดดำเนินการ อัตราส่วนระหว่างอาจารย์พยาบาล : นักศึกษา และอัตราส่วนคุณวุฒิของอาจารย์พยาบาล.....	47
2	จำนวนและร้อยละของวิทยาลัยพยาบาล ด้านการบริหารจัดการจำแนกตาม การกำหนดนโยบายและแผนงาน และผู้รับผิดชอบ.....	49
3	จำนวนและร้อยละของวิทยาลัยพยาบาล ด้านการบริหารจัดการจำแนกตาม กลุ่มเป้าหมายและท้องถิ่นของกลุ่มเป้าหมายที่ให้บริการ.....	50
4	จำนวนและร้อยละของวิทยาลัยพยาบาล ด้านการบริหารจัดการ จำแนกตาม เนื้อหาที่ให้บริการ.....	51
5	จำนวนและร้อยละของวิทยาลัยพยาบาล ด้านการบริหารจัดการ จำแนกตาม วิธีการดำเนินงาน.....	52
6	จำนวนและร้อยละของวิทยาลัยพยาบาล ด้านการจัดสรรงบประมาณ ที่ใช้ในการดำเนินงานบริการวิชาการแก่สังคม.....	53
7	จำนวนและร้อยละของวิทยาลัยพยาบาล ด้านการประเมินผล.....	55
8	จำนวนและร้อยละของอาจารย์พยาบาล และพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตาม ประเภทข้อมูลส่วนบุคคล.....	59
9	จำนวนและร้อยละของอาจารย์พยาบาล และพยาบาลวิชาชีพ ด้านการ มีส่วนร่วมในการบริการวิชาการแก่สังคม กิจกรรมหรือโครงการที่มีส่วนร่วม และประโยชน์ที่ได้รับ.....	61
10	จำนวนและร้อยละของอาจารย์พยาบาล และพยาบาลวิชาชีพ ด้านปัญหา และอุปสรรคของการบริการวิชาการแก่สังคม.....	63
11	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	64
12	จำนวนและร้อยละของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการบริการ วิชาการแก่สังคมและประเภทกิจกรรมหรือโครงการที่มีส่วนร่วม.....	67
13	จำนวนและร้อยละของประชาชน ด้านกิจกรรมหรือ โครงการ ที่ต้องการรับบริการมากที่สุด.....	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
14	จำนวนและร้อยละของประชาชน ด้านประ โยชน์ที่ได้รับจากการรับบริการ ปัญหาและอุปสรรคในการร่วมกิจกรรมบริการวิชาการแก่สังคม.....	71
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่าเฉลี่ยทัศนคติของอาจารย์พยาบาล พยาบาลวิชาชีพและประชาชนต่อการบริการวิชาการแก่สังคม รายด้านและ โดยรวม.....	72
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่าเฉลี่ยทัศนคติของอาจารย์พยาบาล พยาบาลวิชาชีพและประชาชนต่อการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านการบริหารจัดการ จำแนกเป็นรายชื่อ.....	73
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่าเฉลี่ยทัศนคติของอาจารย์พยาบาล พยาบาลวิชาชีพและประชาชนต่อการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านการจัดสรรงบประมาณ จำแนกเป็นรายชื่อ	75
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่าเฉลี่ยทัศนคติของอาจารย์พยาบาล พยาบาลวิชาชีพและประชาชนต่อการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านประเภทกิจกรรม จำแนกเป็นรายชื่อ.....	76
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่าเฉลี่ยทัศนคติของอาจารย์พยาบาล พยาบาลวิชาชีพและประชาชนต่อการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านการประเมินผล จำแนกเป็นรายชื่อ	78
20	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตามทัศนคติของอาจารย์พยาบาล กับพยาบาลวิชาชีพต่อการบริการวิชาการแก่สังคม โดยรวมและรายด้าน.....	79
21	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตามทัศนคติของอาจารย์พยาบาลกับ ประชาชนต่อการบริการวิชาการแก่สังคม โดยรวมและรายด้าน.....	81
22	จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา แนวทางการบริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวง สาธารณสุข ภาคกลาง จำแนกตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	83